

จังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุง มีเนื้อที่ทั้งหมด 3,424 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,140,296 ไร่ พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร 1,327,270 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62 ของพื้นที่ทั้งจังหวัดและมีจำนวนครัวเรือนเกษตร 76,781 ครัวเรือน รายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดมาจากผลผลิตด้านการเกษตร คิดเป็นมูลค่าประมาณ 16,819 ล้านบาท ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ข้าว ผัก และผลไม้ เป็นต้น ด้านปศุสัตว์ได้แก่ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ด้านประมงมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น กุ้งขาว ปลาตุ๊กตากลผสม ปลากะพงและปลานิล

แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง ปี พ.ศ.2558-2561 ได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดคือ “เมืองเกษตรยั่งยืน ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดดเด่น คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี” และมีเป้าประสงค์ คือ

1. เพิ่มรายได้ภาคเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตร และผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น โดยการเพิ่มผลผลิตให้มีปริมาณและคุณภาพเพิ่มขึ้น เพิ่มมูลค่าสินค้า ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มช่องทาง
2. รายได้ จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มขึ้น จากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน โดยการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว เพิ่มค่าใช้จ่ายต่อหัว และการกลับมาเที่ยวซ้ำ
3. คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมดี โดยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง มีหลักประกันความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีคุณธรรมจริยธรรม ดำรงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ความเป็นไทย มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสุขภาพที่สมบูรณ์ ได้รับการบริการทางการแพทย์ที่ดี มีครอบครัวอบอุ่น มั่นคง และชุมชนเข้มแข็ง
4. ทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี และประชาชนได้รับการรับรองสิทธิในที่ดินอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม
5. บุคลากรภาครัฐ เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน และประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริการภาครัฐ ประกอบไปด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 “การเพิ่มขีดความสามารถภาคเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตร และผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 “การพัฒนาสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบครบวงจร”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 “การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 “การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 “เสริมสร้างความมั่นคงและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 “การเพิ่มขีดความสามารถภาคเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น” โดยมีเป้าประสงค์ คือ “จังหวัดพัทลุงมีรายได้ภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น”

ซึ่งมีจำนวน 9 กลยุทธ์ ได้แก่

1. พัฒนาศักยภาพการผลิตและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว ปศุสัตว์ ประมง ที่มีศักยภาพเน้นเชิงสร้างสรรค์ให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล

2. ส่งเสริมการพัฒนาสู่เมืองปศุสัตว์เข้มแข็งด้วยระบบการผลิตและระบบตลาดกลางปศุสัตว์การเป็นแหล่งรวบรวมแหล่งพัก และแหล่งพัฒนาคุณภาพปศุสัตว์สู่การค้า การส่งออกปศุสัตว์ตามมาตรฐานสากล และการอนุรักษ์และส่งเสริมการผลิตพันธุ์สัตว์พื้นเมืองเพื่อความโดดเด่นประจำภูมิภาค
3. ส่งเสริมและสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาของจังหวัดให้เป็นแหล่งสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้แก่ชุมชนและการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน
4. ส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผลผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรที่มีศักยภาพให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และการพัฒนาพลังงานทางเลือกเพื่อการพึ่งพาตนเอง
5. แสวงหาความร่วมมือเพื่อการนำเข้า และพัฒนาแรงงานภาคการเกษตรกับกลุ่มประเทศประชาคมเครือขายในอาเซียน
6. สร้างองค์ความรู้ พัฒนาเทคโนโลยี จัดการสารสนเทศการเกษตรที่เป็นระบบ และปรับปรุงระบบการเฝ้าระวัง และเตือนภัยทางการเกษตรทั้งจากธรรมชาติ และการแข่งขันกับภายนอก
7. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถทางการเกษตรของเกษตรกรในการผลิตทางการเกษตรหลักของจังหวัดในการรวมกลุ่ม และการมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางปัจจัยการผลิต
8. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งทางบก และทางราง และระบบการโลจิสติกส์ที่เน้นการเชื่อมต่อกับโครงข่ายการคมนาคมจากกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยสู่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ออกสู่ประเทศมาเลเซีย และประชาคมอาเซียน
9. เสริมสร้างการเกษตรพื้นที่เชิงสร้างสรรค์กับมาตรฐานฟาร์มที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1. การเพิ่มขึ้นของรายได้จากภาคการเกษตรอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (ยางพารา ข้าว ปาล์มน้ำมัน ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ)
2. รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาอุตสาหกรรมการเกษตร
3. ร้อยละของจำนวนฟาร์มที่ได้รับมาตรฐาน

ในประเด็นนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุงได้ให้ความสนใจ “ข้าวสังข์หยด”

ข้าวเป็นพืชหลักและเป็นอาชีพที่สำคัญของเกษตรกรไทย ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 64 ล้านไร่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีจำนวน 3.7 ล้านครัวเรือน นอกจากนี้ข้าวยังเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการจ้างงานในอุตสาหกรรมข้าวหลายล้านครัวเรือน

ในปี 2556 การผลิตข้าวของโลก มีประมาณ 464.31 ล้านตัน(ข้าวสาร) ประเทศไทยผลิตได้ 20.50 ล้านตัน ผลิตได้มากเป็นลำดับที่ 6 ของโลก รองจากประเทศจีน อินเดีย อินโดนีเซีย บังคลาเทศและเวียดนาม ผลผลิตที่ได้เพื่อการบริโภคภายในประเทศมากกว่าการส่งออก

การส่งออกในปี 2556 ประเทศไทยมีการส่งออกข้าว(ข้าวสาร) มากเป็นลำดับที่ 3 ของโลก มีปริมาณการส่งออกประมาณ 6.70 ล้านตัน รองจากประเทศอินเดียและประเทศเวียดนาม ซึ่งมีปริมาณการส่งออก 10.50 ล้านตันและ 7.20 ล้านตัน ตามลำดับ

ประเทศผู้นำเข้าข้าวไทยที่สำคัญ ได้แก่ อิรัก แอฟริกาใต้ สหรัฐอเมริกาและจีน เป็นต้น

จังหวัดพัทลุง เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของภาคใต้ สามารถปลูกและผลิตได้มากเป็นลำดับที่ 3 รองจากจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา นอกจากนี้ยังปลูกเป็นพืชหลักของจังหวัดที่มีเนื้อที่ปลูกมากเป็นอันดับ 2 รองจากยางพารา โดยพื้นที่ปลูกข้าววนาปีลดลงตามลำดับ จากในปี 2555 มีพื้นที่ปลูกข้าว 145,051 ไร่ คงเหลือในปี 2557 จำนวน 140,715 ไร่ (ลดลงร้อยละ 2.99) เนื่องจากราคายางพาราและปาล์มน้ำมันค่อนข้างสูง จึงทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมันมากขึ้น

ประเทศ/ จังหวัด	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)		
	2555	2556	2557	2555	2556	2557	2555	2556	2557
รวมทั้งประเทศ	64,950,593	64,998,380	64,658,652	27,233,903	28,021,697	28,581,781	419	431	442
พัทลุง	145,051	142,484	140,715	59,502	60,680	63,880	410	426	454

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรจังหวัดพัทลุงนิยมปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ได้แก่ พันธุ์เล็บนกปัดตานี เฌียงพัทลุง สังข์หยดพัทลุง ชัยนาท 1 และพันธุ์สุพรรณบุรี เป็นต้น

ข้าวสังข์หยดพัทลุง เป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิมที่มีแหล่งกำเนิดในจังหวัดพัทลุงปลูกกันมานานไม่ต่ำกว่า 100 ปี เป็นพันธุ์ข้าวที่คงคุณค่าในตัวของพันธุ์ข้าวเองถูกเก็บรักษาโดยวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวจังหวัดพัทลุง และเป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริให้โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ จังหวัดพัทลุง ซึ่งรับผิดชอบโดยศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง ดำเนินการปลูก ตั้งแต่ปี 2543 และในคราวที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2546 เสด็จไปยังฟาร์มตัวอย่างในพระราชดำริ และศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดพัทลุงได้ถวายข้าวซ้อมมือพันธุ์สังข์หยด พระองค์ทรงรับและนำไปให้ห้องเครื่องที่พระราชตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ จังหวัดนราธิวาส หุงถวายและรับสั่งว่าอร่อยและทรงโปรดเป็นอย่างมาก

ประเภทข้าวสังข์หยดพัทลุง

ข้าวสังข์หยดพัทลุงมี 2 ประเภท คือข้าวสังข์หยดทั่วไป และข้าวสังข์หยดเมืองลุง เนื่องจากข้าวสังข์หยดพัทลุง เป็นข้าวพันธุ์แรกของไทยที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ โดยใช้ชื่อว่า "ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง " เป็นข้าวที่มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของคนทั่วประเทศ อุดมด้วยสารอาหารทางโภชนาการ ปลอดภัยจากสารพิษ ซึ่งมีข้อแตกต่างกัน ดังนี้

ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง	ข้าวสังข์หยดทั่วไป
<p>1. ผลผลิตได้รับการรับรองคุณภาพจากจังหวัดว่าตามที่กำหนดไว้ เป็นการ สร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค</p> <p>2. ผู้ปลูกข้าว ผู้ผลิตข้าวสารและโรงสี ต้องขึ้นทะเบียนกับหน่วยราชการก่อนทำการผลิต</p> <p>3. เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากหน่วยงานราชการที่กำหนดไว้</p> <p>4. กระบวนการเพาะปลูกต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ</p> <p>ในระบบจัดการคุณภาพ (GAP) ข้าว และต้องผ่านการตรวจรับรองจากหน่วยงานราชการ</p> <p>5. ระบบการผลิตทั้งหมด เช่นการปลูก การเก็บรักษา การแปรสภาพเป็นข้าวสาร การสีข้าว ต้องมีการ บันทึกข้อมูลเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้</p>	<p>1. ผลผลิตไม่มีการรับรองคุณภาพจากจังหวัด</p> <p>2. ผู้ปลูกข้าว ผู้ผลิตข้าว และโรงสี ไม่มีการขึ้นทะเบียน</p> <p>3. เมล็ดพันธุ์ไม่จำเป็นต้องมาจากหน่วยงาน ราชการที่กำหนด</p> <p>4. กระบวนการเพาะปลูกไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ</p> <p>ระบบจัดการคุณภาพ (GAP) ข้าว และผ่านการการตรวจรับรอง</p> <p>5. กระบวนการผลิตข้าวไม่มีการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ</p>

การตลาดข้าวสังข์หยดพัทลุง

เกษตรกรส่วนใหญ่ขายข้าวเปลือกให้กับพ่อค้าส่งประเภทโรงสี เพื่อแปรรูปเป็นข้าวสารส่งต่อไปยังตลาดที่อำเภอสุไหง-โกลก จังหวัดนราธิวาส ตลาดทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตลาดจังหวัดใกล้เคียง เช่น สงขลา สตูล ตรัง และตลาดชายแดนไทย - มาเลเซีย เพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่ข้าวสารที่ส่งไปจำหน่ายก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เนื่องจากมีคุณประโยชน์ช่วยในการรักษาโรคเหน็บชา และมีสารแกมมาออริซานอล ซึ่งเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ เหมาะกับกลุ่มผู้บริโภคที่รักสุขภาพ
